

# תתמו הלכות עירובי תחומין ת"תא

כולה והוצה לה אלפים אמה לכל רוח: ואע"פ שנתכוין לקנות שבתה במקומו כיון שאילו היה יודע שהעיר בתוך תחומו לא היה חפץ לקנות שבתה אלא עם בני העיר הרי הוא כאלו קנה שבתה עמהם.<sup>1</sup>

אבל אם לא היה בדעתו כלל ליכנס לעיר זו קנה שבתה במקומו ומשם יש לו אלפים אמה לכל רוח ואם כלים אלפים ממקום שבתתו בחצי העיר אינו מחלף בעיר יותר מחציה<sup>2</sup> ואם כלים בסוף העיר כל העיר נחשבת לו כד' אמות<sup>3</sup> כמו שיתבאר בס' ת"ח.<sup>4</sup> ואפילו אם מבעוד יום היה בדעתו ליכנס לעיר זו ובין השמשות אמר בפירוש שבתתי במקומי<sup>5</sup> הרי עקר שבתתו מאנשי העיר וקנה שבתה במקומו<sup>6</sup>:

## ת"א מי שישן בדרך וחשבה לו קונה אלפים אמה לכל רוח וכו' ב' סעיפים:

**א** כל אדם קונה שבתה במקום שקרש עליו היום ויש לו משם אלפים לכל רוח אף על פי שלא אמר שבתתי במקומי<sup>7</sup> שכיון שאם היה רוצה היה אומר הרי זה כמו שאמר<sup>8</sup> ואפילו מי שישן בדרך וחשבה לו קנה שבתה במקומו אם הוא חוץ לתחום העיר<sup>9</sup> ויש לו משם אלפים לכל רוח<sup>10</sup> אע"פ שלא נתכוין לקנות שבתה כלל שהואיל ואם היה ניעור היה קונה קונה ג"כ כשהוא ישן<sup>11</sup> וכל חפציו כמוהו.<sup>12</sup>

אבל חפצי הפקר שאין להם בעלים שיוכלו להקנות להם שבתה לא קנו שבתה מאליהם<sup>13</sup> אלא הרי הם כרגלי הנוכה בהם תחלה<sup>14</sup> שיוכל להוליכם למקום שילך הוא ואפילו חוץ לתחום העיר אם עירב לשם.

אבל חפצי הנכרי קונים שבתה במקומן אף על פי שבעליהם לאו בני שבתה הם שגורו על חפצי הנכרי גזירה ממשום חפצי ישראל<sup>15</sup> ואם הוציאם הנכרי חוץ לתחום אין להם אלא ד' אמות אלא שאם הביאם לעיר<sup>16</sup> דינם כמו שהוציאורו נכרים חוץ לתחום ונתנהו בעיר שכל העיר נחשבת לו כד' אמות<sup>17</sup> הואיל ויצא באונס כמו שיתבאר בס' ת"ה יב.

והוא שתהא העיר מוקפת מחיצות<sup>18</sup> לדירה<sup>19</sup> שכל מקום שאינו מוקף לדירה אינו נחשב כד' אמות כמו שנתבאר בס' שצ"ט<sup>20</sup>.

---

א מור וש"ע.  
ד ב"י לבשו וראה גם רש"י במשנה גמ ד"ה בלא מתכוין.  
ה ב"י ד"ה ונדברי הרמב"ם, ממשמעות הרמב"ם הל' שבת פכ"ז ה"י יח"ט שם ש"ע.  
ז מ"א ס"ק א.  
ז מעוף זה בשוער לא הגיע לדיוגו. וראה ש"ע שם ס"א.  
ח לקמן ס' תד סוף ס"ד.  
ח מ"א ס"ק ב.  
ט הרמב"ם בעבודת הקדש שעה ה' ס"ה יח"ט שם בשם הראב"ד. ת"א.

### סימן תא

א (משנה מה וכרבי יהודה. צ"ח זה ש"ך לר"ם ת, וכאן צ"ל) מרחיב רמז תקנ. דרכי משה ס"ק א. מור וש"ע ס' ת"א ס"ג. וראה גם לקמן ס' תד ס"ד.  
ב רבה דה, מע"ב.  
ג משה"כ כשהוא בתוך התחום, וכרע"ל ס' ת.

ד משנה מה, א כרבי יוחנן בן גוריון מור וש"ע.  
ה רבא שם מה, ב. מור וש"ע.  
ו לבשו. וכרע"ל ס' שצ"ט ס"ג.  
ז רבי יהושע בן לוי ח, א. כפרוש רש"י שם ד"ה בין לקולא וד"ה לחומרא. מור וש"ע. וראה גם לעיל ס' שצ"ט ס"ד. לקמן ס' תב ס"א.  
ח כרע"ל ס' שצ"ט ס"ד וש"ג.  
ט ד' יוחנן ח, ב. מור וש"ע.  
י רבא שם. מור וש"ע.  
יא רש"י שם ד"ה כארבע אמות רמז. מור וש"ע. וכ"ה לעיל ס' שכה ס"א. לקמן ס' תקפו סמ"ו. וראה שם השם רע"ב אמור באבילה לזה שהרובא בשבילו.  
יב סעף ג.  
יג רש"י שם.  
יד ר"י בתוס' שם ד"ה הכולה. רא"ש פ"ד ס"ד. מור וש"ע.  
טו סעף א וש"ג.

# הלכות עירובי תחומין תא-תב תתמו

(ואינו רומה לשבת בעיר שכולה נחשבת לו כד' אמות אע"פ שאינה מוקפת מחיצות כלל<sup>10</sup> לפי שאין מתחילין למדוד לו אלפים אלא מבית החיצון הואיל וכל בתי העיר מובלעים זה בתוך ע' ושיריים של זה אבל מכל מקום אין כל העיר נחשבת לו כד' אמות ממש אלא ביתו שקנה בו שבתה בלבד ושאר הבתים הם מובלעים זה בתוך ע' אמה ושיריים של זה ואין מתחילין המרדדה מהם אבל ליוצא חוץ לתחום אין כל העיר נחשבת כד' אמות עד שתהא מוקפת מחיצות לדירה.)

וסתם עירות מוקפות לדירה שבונים בתים תחלה ואח"כ מקיפים אותם אבל סתם מבצרים אינן מוקפים לדירה<sup>11</sup>:

**ב** ולכן יש לזהר שישאל שהשאל כליו לנכרי והחוזרם לו בשבת שלא לטמאם בעיר חוץ לד' אמות מהמקום שהנחים שם הנכרי<sup>12</sup> אם אין העיר מוקפת מחיצות<sup>13</sup> כגון אם לטמאם אחר ב' אמות לא יטמאם השני יותר מב' אמות<sup>14</sup>.

אבל אם הניחם בצדד מותר לטמאם בכולה שכולה כד' אמות<sup>15</sup> וכן מבואות שלנו המתוקנים בצורת פתח נקראים מוקפים לדירה<sup>16</sup> שהרי בונים בתים תחלה ואח"כ עושים צורת פתח<sup>17</sup> (והוא הרין אם מתוקנים בלחי או קורה<sup>18</sup> שהם כד' אמות לענין יוצא חוץ לתחום כמו שהם כד' אמות לענין מטמול שמותר לטמאם בכולם<sup>19</sup>):

## תב דין חריץ מים שבין ב' תחומין ובו ב' סעיפים:

**א** חריץ מלא מים<sup>20</sup> מכונסים<sup>21</sup> שהוא בין ב' תחומי שבת מקצתו בתחום עיר זו ומקצתו בתחום עיר אחרת שתי העיירות אסורות למלאות ממנו אע"פ שכל אחר ממלא מתוך תחומו לפי שכל מה שהוא בתחום העיר אינו קונה שבתה במקומו להיות לו משם אלפים לכל רוח אלא אחר העיר הוא נגדר וקונה שבתה בעיר ואם הוא בסוף תחומה אין יכול לזו משם ולחונן וא"כ מים אלו הציים קנו שבתה בעיר זו והציים כזו והם מתערכים אלו באלו ואין דין מים אלו כדין חפצי הפקר שאינם קונים שבתה כלל<sup>22</sup> לפי שכיון שהם סמוכים לעיר ידעת אנשי העיר עליהם והרי הם כגשמים הסמוכים לעיר שהם כרגלי אנשי העיר<sup>23</sup> כמו שנתבאר בס' שצ"ז<sup>24</sup> ואין בני תחום זה יכולים למלאות מתוך תחומן מפני עירוב מים של תחום אחר<sup>25</sup>.

וצריך לעשות מחיצה<sup>26</sup> גבוה<sup>27</sup> טפחים<sup>28</sup> בסוף התחומין שבחריץ להכביל בין מים למים ואפילו היא של קנים<sup>29</sup> סמוכים זה לזה פחות מג' טפחים<sup>30</sup> שהמים מעורבים בין קנה להבדור<sup>31</sup>

תוס' שם ד"ה חרם. מור וש"ע.  
ב גמרא שם מה, א. מור וש"ע.  
ג רש"י שם ד"ה צירף. מור וש"ע.  
ד כדלעיל ס' תא ס"א וש"ע.  
ה הרב רבינו יהונתן שם ד"ה רבי רבי חייא. בי"ג. מ"א ס"א א.  
ו סעיף יז.  
ז רש"י שם.  
ח ברייתא שם.  
ט רש"י שם מה, רנ"א.  
י גמרא, מה, א. מור וש"ע.  
יא כדלעיל ס' שסב ס"א י"א וש"ע.  
יב רש"י שם ד"ה כדבנא.

טז תוס' ורא"ש שם. וכדלעיל ס' שצ"ז וש"ע.  
יז מהר"ם גרוסמבורג בפסקי עירובין ס' קה. רא"ש שם. מור וש"ע.  
יח אור דודו ח"ב ס' קנא. רמ"א.  
יט רמ"א.  
כ מ"א ס' שכה ס"ק יג. וראה גם לעיל שם ס"א.  
כא ח"דל בים של שלמה ביצה פ"ג ס"ט. מ"ז ס"ק ב.  
כב מ"ז שם. מ"א ס"ק א.  
כג מ"א שם. וראה גם לעיל ס' שנה ס"ו. ס' שסג סמ"ג.  
כד כמו מאמר מרדכי ס"ק ב.  
כה ע"י גמרא כד ע"ב. ולעיל ס' שפה מ"ה. וראה מ"ג וציונים.

### סימן תב

א ברייתא שם מה, מ"ג. לפירוש רבינו הנגאל שם. הובא